

РЕЗЮМЕ

Представеният хабилитационен труд обединява няколко основни насоки в работата ми като художник и преподавател в периода между 2005 – 2014 година. Художествено-изобразителните ми търсения през тези години са в областта на живописата, рисунката и графиката, но в рамките на всеки от тези жанрове са реализирани проекти, изложби и отделни произведения, съпроводени с експериментиране в нови за мен като художник посоки.

Работата ми като преподавател по живопис и графични техники в специалност Сценография е свързана с проучвания на теорията, историята и психологията на изкуството с цел усъвършенстване на методите ми на преподаване и обогатяване на учебните програми както с нови изобразителни и естетически проблеми, така и с конкретни задачи, които да провокират творческото мислене на студентите и да обогатят образователния процес.

Теоретичните ми проучвания са систематизирани и представени в научна разработка – докторска дисертация на тема ОТНОШЕНИЕТО „ИНТЕРПРЕТАЦИЯ – ВЪЗПРИЯТИЕ” В КОНТЕКСТА НА АБСТРАКЦИОНИЗМА с научен консултант проф. Красимир Вълканов, успешно защитена през октомври 2013 година. Предизвикателството да изследвам тази сложна и проблематична материя на връзките и взаимодействията между интерпретация и възприятие чрез анализ на абстрактното изкуство и психологическите аспекти към това отношение, е резултат от практическата ми работа като художник, свързано е с опитите ми да открия свой изобразителен подход, съчетаващ конкретност и абстрактност. Това е и причината в подбора и работата върху представения по-долу хабилитационен труд да огранича търсенията си като художник в на пръв поглед тесните рамки на традиционните технически изобразителни средства. Съзнанието за неизчерпаемите композиционни вариации, експериментирането с елементите на изображението чрез изследването на възможностите на всеки един от тях превръщат работния процес в своеобразна интелектуална игра, обикновено съпроводена с известни трудности, но в щастливите случаи и с чисто забавление. Същевременно анализирането на възможностите на формалните елементи на изображението е свързано със самонаблюдение и дисциплина, но и със съзнателно

подчиняване на изобразителния процес на интуитивни импулси, чрез осмисляне и използване на случайността и включването ѝ в творческия експеримент като равностоен на рационалността партньор.

Един от проблемите, който изследвам при работата си върху част от живописните платна, представени в изложбата ми от 2010 г. „Подир птицата Божия” е отразен в теоретичните ми разсъждения върху интерпретацията на движението и деформациите на пространството в кубистичната живопис. В поредицата картини озаглавена „Храм I, II, III” ; „Ангел”, са представени опитите ми за преплитане и симбиоза между правилната и обратната перспектива, характерна за източноправославната иконопис. Цветовото изграждане е подчинено на търсене на връзки и изявяване на контрасти на импресионистичен принцип, чрез използване на чисти цветове, които внасят светлина и въздушност. В поредицата живописни платна са отразени и други изобразителни проблеми, свързани с трансформиране на пространството чрез гравитиране между двуизмерност и триизмерност, разработване на детайли с цел насочване на възприятието към конкретна знаковост и разчитането на конкретни визуални кодове. Тези детайли се появяват понякога под формата на конкретни предмети, извадени от обичайния им контекст, в други случаи присъстват като декоративни елементи, характеризиращи определен естетически стил, или пък се превръщат в цитати, интерпретирани чрез разнообразни изобразителни средства, следващи традиционното използване на бои и средства за нанасянето им без прибегването до фотографски колажи или използването на дигитални изобразителни средства.

В някои от картините повърхността на платната е обогатена от различни фактури чрез залепване на хартия и чрез нанасяне на пластични живописни материали.

Експериментирането с изобразителните средства е резултат от стремежа ми да се самопровокирам в процеса на реализиране на творческите идеи.

Няколко от картините изследват специфичен изобразителен проблем, съчетаващ в едно композиционно пространство архитектурни обекти, преплитачи се в полупрозрачна среда, елементи от интериор и екстериор, взаимно проникващи се и предизвикващи илюзия за безплътност и сюрреална съзерцателност.

В някои от тези композиции преобладава преплитането на конструктивните елементи, изграждащи мрежа от линии и система от петна, които изместват конкретността и дават превес на абстрактното въздействие на картината.

Включването на иконописни фрагменти и елементи от библейски сюжети в живописните платна е вдъхновено от работата ми върху изписването на иконостас за Православен храм Св. Георги Победоносец в с. Могила, Ямболско, осветен през 2006 година. През този период се задълбочих в изследването на изобразителните канони на източноправославната иконопис, за да изградя свой авторски принцип на иконописване, който да отразява личното ми светоусещане и религиозно чувство.

Друга част от хабилитационния ми труд е представена чрез серии графични листове, в които процесът на графично изпълнение е допълнен и развит чрез дорисуване на поредица отпечатьци чрез различни техники, преобразяващи композицията с добавяне на цветове, затъмняване или изсветляване на фрагменти от листовите, като целта е те да образуват нов вид изображение. Поредицата графични листове, озаглавена „Ритуал” е част от предстояща изложба в галерия “Алма Матер” озаглавена “Отразена повърхност”. Те образуват група от четири отпечатька и печатната форма, от която са направени, композицията е изградена чрез свързване в единно цяло на вариациите на фигуративните елементи, образувачи ритъм от повтарящи се движения на танцуваща фигура с крила и маска. Принципите на преплитачи се и застъпвачи се гледни точки, фрагменти и следи от движенията са подобни на тези от живописните платна, с тази разлика, че в случая обектът на трансформация е живото човешко тяло. Изобразителните средства съчетават линии и петна, текстури и различни плътности на черно, деликатно нюансиране на топли кафеникави и студени степени на сивото, акварелна въздушност и лекота в единствения отпечатьк, в който се появява блед розов нюанс. Резкият контраст от присъствието на металната плака и обръщането на ритъма заради огледалния образ са част от цялостното внушение, целящо да представи не само конкретния визуален резултат от отпечатването, но и предшествания го процес. Отразената повърхност, повтаряща като в огледало образи, предмети, знаци, части от пространства и среди. Човешкото присъствие се преплита с природата, духовна метаморфоза, представена чрез грубите текстури на

камъка, нежните извивки на листата и клоните, мекотата на текстилните фрагменти, декоративността на орнаментите. Линията, очертаваща формите се връзва дълбоко и остро, следите от графичните инструменти покриват лица, очи, маски, ръце, движат се в ритъм, глухо потъват в мрачните дълбочини или грациозно следват малките детайли, докато плахо се изгубят в прозрачността.

Експериментирането в територията на графичните техники е и в основата на практическата част на учебната програма, като в работата ми със студентите преобладават опитите за откриване на нови възможности за разнообразяване на класическите техники чрез най-необичайни смесвания на висок и дълбок печат, преге, монотипия и др. Правят се опити в различна последователност на ударите, експериментиране с цвят, както и различни форми на дообработка на отпечатъците. В много от случаите чрез тези упражнения студентите създават богат набор от текстури и красиви фрагменти, които използват при реализирането на сценографските и костюмографските си проекти. Често в тези упражнения, които се превръщат в забавна и интересна игра, студентите откриват радостта от изненадата, изобретяват свои предпочитани техники. Има и постижения на чиста класическа графична техника, резултат на старателно следване на всички технологически изисквания, някои от които са представяни на самостоятелни или общоакадемични изложби и са удостоявани с награди.

При реализирането на проект за участието ми в изложба, посветена на 90 годишнината от основаването на Баухаус, състояла се в Ерфурт през 2009 година в пространството на стара фабрика, представих инсталация, съставена от дванадесет рисунки, разделени на три групи, някои от тях направени върху графични отпечатъци. В едната група рисунката има експресивно и деструктивно присъствие върху отпечатъците, в другата експресивните мазки подчертават или буквално очертават изображенията, в които има и цвят, а третата група представлява фигуративни линейни рисунки с туш и перо, ненакърнени от допълнителна обработка с цвят или петно.

Проблемът за чистата и минималистична линейна рисунка е един от най-често изследваните през по-голямата част от работата ми като художник. В много от случаите се опитвам да създам илюзия за достоверност при минимална употреба на рисуващия материал, единствено чрез загатване на детайли и основни линии, очертаващи фигури или предмети, пространства или

природни форми. Част от тези опити са организирани в своеобразни авторски книги, тъй като са рисувани в специално предназначени скицници, оформени като книжни тела, един от тях съдържа абстрактни акварелни рисунки и библейски цитати. Рисунката е основният изобразителен език и в изложбата – инсталация, озаглавена „Вертикали – убежища на светлината“, представена в галерия „Алма Матер“ в СУ „Св. Климент Охридски“ през 2011 година. Инсталацията представлява две групи, всяка от по 25 черно-бели рисунки, разположени в двете остъклени части на галерията. Рисунките са леки, полупрозрачни, свободно окачени върху конструкцията на осветителното тяло в средата на пространствата така, че да могат да се въртят от лекото движение на въздуха. Те образуват две по-малки квадратни пространства, в които зрителят може да влезе. Изображенията са абстрактни, редуващи се с пространствени или фигуративни елементи: лица, маски, форми, линии, пространства, спомени, реликти, следи от човешко присъствие, почти неуловими, разпадащи се или възникващи, образи и знаци, създаващи усещане за крехкост и уязвимост.

Минималистичната техника има за цел деликатно да загатне елементи от форми и фигури, които зрителят да разпознае и асимилира по свой начин. Намерението е да се създаде атмосфера на духовно съзерцание и усещане за спокойствие, в противовес с напрегнатия и динамичен ритъм на външната действителност. Прозрачността на стените и възможността за директна комуникация със зрителя насочва вниманието към проблема за използването на прозрачна материя и нетрадиционно излагане на издължените рисунки в средата на пространствата така, че да образуват второ вътрешно пространство. Зрителите могат да влизат в това пространство и да станат част от него. Светлината е естествена метафора на просветлението, свързано с познанието. Симетрията на двете пространства създава условие за равновесие и елемент на връзка. Възможността за движение на рисунките изразява интерактивния характер на инсталацията.

От изложеното дотук става ясно, че представянето на отделните насоки на реабилитационния труд не е в хронологичен ред, тъй като проблемите в отделните жанрове до голяма степен се повтарят и преплитат, но по-важни за мен са връзките и взаимодействията между практическата художествена дейност и теоретичните разсъждения, които до голяма степен са резултат, но

често и предшестват творческия процес. В същото време изключително важно за работата ми е поддържането на здравословен процент интуиция и непрекъснато провокиране на случайността, която е един от носителите на елемент на игра и удоволствие от добрия резултат, който сякаш се е появил неусетно и без усилие. В тази непрестанна игра неизменно се преплитат търсенето и откриването на неочакваните форми и прояви на красотата и постигането на хармония.